

POCHYLONY (18) *part praet pass pf*

pochylony (17), **pochylon** (1).

-chy- (17), -chi- (1).

Pierwsze o jasne; w formach złożonych drugie o jasne, w formie niezłożonej pochylone.

sg *m N* pochylony (5), pochylón (1); ~ (*attrib*) pochylony (2); ~ (*praed*) pochylón (1). \diamond *A* pochylon(e)go (1). \diamond *f A* pochyloną (3). \diamond *L* pochylon(e)j (2). \diamond *n A* pochylon(e) (1). \diamond *pl N subst* pochyloné (3); -é (2), -(e) (1). \diamond *G* pochylonych (1). \diamond *L* pochylonych (1).

Sł stp s.v. pochylić, Cn notuje, Linde XVII w. s.v. pochylić oraz w objaśnieniu s.v. pochyły.

1. Nie wznoszący się prosto w górę; *inclinatus Vulg, Cn; proclinatus Calep, Cn; devexus, pronus Cn* (17) :

a. *Zgięty ku dołowi; flexus Mącz; cernuus, deflexus, demissus, incurvus, inflexus, pandus Cn* (6) : WSzego dobrého dawcá/ y fzáfáruzu wieczny/ Tobie ziemiá ípalona [...] Modli fię ddzá/ y ímętné ziołá pochyloné *KochFr* 125.

Wyrażenie: »ku ziemi pochylony« (1): ízlá Helená/ co zátrzęflá światem/ Smętna/ á twarz ku ziemi pochyloną miáłá *GórnTroas* 73.

Przen (4) : Niechay [sakrament ciała i krwi] mię idącego w drogę prowadzi/ [...] w pośliźnieniu pochylonego trzyma/ vpadáiącego podnośi *LatHar* 226.

Wyrażenie: »podeszłe albo pochylone lata« = *starość; deflexa aetas Cn* (1): Flexus aetatis, Podefzłe álbo pochylone látá. *Mącz* 129d.

a) *W opisie gwiazdozbioru noszącego nazwę człowieka* (1) : (nagł) Bootes. (-) Wozá wielkiego dýfelz/ trzyma pochylony Arktophiláx/ od ínznych Bootes rzeczony. *KochPhaen* 4.

b) *Który zanika, przestaje istnieć* (1) : Iáko cién pochylony [*Sicut umbra, cum declinat Ps* 108/23]/ gdy słońce gálnie/ Ták y ia niezczęśliwy níłzctieę włáfnie. *KochPs* 169.

b. *Odchylony od pionu, ukośny; acclinis, declinis, declivis, obliquus, obstipus, proclivis Cn* (11) : Proclivis, Schodzífty/ Pochylony. *Mącz* 57d; Ták málując íz Bog Oćiec siedzi ná ítolicy/ máiąc w ręce íedney iábłko z krzyżykiem pochylone/ iákoby ie odrzucić miáł *CzechEp* 187; *Calep* [851]b.

Przysłowie: Karz lie błáźnie przypowieściá oná/ Kozy íkaczą ná yedl pochyloną *BielKom* F5.

Wyrażenie: »pochylony na ukoś« (2): Po oney pochyloney ná vkoś dębinie/ Nie oštoi fię kula/ ízłozem fię precz winie. *BielSat* N3v [*idem*] *BielSjem* 40.

a. *O starych budowlach* (4) : Pilae, [...] pal podporá álbo záftrzelenie w wodzie pod mofty/ álbo też v domów pochylonych. *Mącz* 299c; [*InwSzlachKal* 1580 nr 38].

W porównaniach (2): *WróbŻołt* 61/4; Sámi wrychle ták pádniecie/ Iáko pochyloné ściány *KochPs* 88.

Wyrażenie: »pochylony ku obaleniu« (1): A przetoż thá niepráwość będzie wam iáko mur wyfoki zryfowany á pochylony ku obáleniu [*sicut ruptura (marg) aedificium (-) cadens*]/ ktorego vpádnienie nagle á prędko przychodzi. *BibRadz Is* 30/13.

β. *Spadzisty, stromy* (1) :

W porównaniu (1): Dziwna ípráwá íełt thego miáłtá [*Fryburga*] częścią leży ná íkálách wyfokich pochylonych iákoby chćiáło vpáść/ częścią ná níłkich mieýscách miedzy íkálámi *BielKron* 282v.

2. Wykazujący cechy jakiegoś stanu; *acclinis, inclinatus, pronus Cn [ku czemu] (1)* : Furiatus, Sdziczały ten który zdziczał albo ku wścieczeniu yeft pochilón. *Mqcz* 141b.

Synonimy: 1. *nachylony, nagięty, nakłoniony, pochodzisty, przykry, schodzisty, skłoniony, stoczysty, ukośny.*

Cf **POCHYLIĆ, POCHYLNÝ, POCHYŁY**

MF, SBu